

Sygn. akt VIII U 22/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy M. B. (B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania M. B. (B.)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 listopada 2013 r. **nr** (...)04/11/2013

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn akt VIII U 22/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że dla M. B. od dnia 1 lipca 2012 roku właściwym jest ustawodawstwo polskie.

W uzasadnieniu ZUS wskazał, że ubezpieczony prowadzi w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą i od 1 lipca 2012 roku zawarł umowę o pracę z pracodawcą słowackim (...), s.r.o. z siedzibą w Ć.. Pismem z 28 sierpnia 2013 roku słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała, że po przeprowadzeniu kontroli u słowackiego pracodawcy stwierdzono, że w firmie tej nie dochodzi do rzeczywistego wykonywania pracy przez jej pracowników. Wobec powyższego ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony M. B. wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i ustalenie, że w okresie od 1 lipca 2012 roku do 28 lutego 2013 roku podlegał ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń.

W uzasadnieniu podał, że zawarł umowę o pracę z pracodawcą słowackim i wykonywał ją na terytorium tego kraju. Wykonywanie pracy zajmowało ponad 5% realnego czasu pracy w stosunku do czasu poświęconego na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce. ZUS wydał decyzję, w której ustalił tymczasowe ustawodawstwo słowackie. S. P. poinformowała, że nie może przyjąć tego ustawodawstwa. Na tej podstawie ZUS odmówił objęcia odwołującego ustawodawstwem słowackim w zakresie ubezpieczeń. W ocenie odwołującego twierdzenia słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, że praca nie była wykonywana są niezgodne ze stanem faktycznym. Ubezpieczony podkreślił, że wykonywał pracę zgodnie z umową o pracę, otrzymywał wynagrodzenie, był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w Słowacji i odprowadzane były składki. ZUS niezasadnie zastosował art. 11 ust.2 lit a rozporządzenia podstawowego. Do odwołującego powinien mieć zastosowanie art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego. Ponadto S. P. zgłosiła zastrzeżenia do ustalenia ustawodawstwa słowackiego jako właściwego po upływie 2 miesięcy. W związku z powyższym decyzja ZUS stała się ostateczna.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 10 października 2012 roku M. B. zwrócił się do ZUS o ustalenie ustawodawstwa właściwego. Podał, że od 1 lipca 2012 roku podjął zatrudnienie na Słowacji i jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą w Polsce. Poinformował także, że S. P. nadała mu numer ubezpieczenia. Załączył także umowę o pracę z (...), s.r.o. z siedzibą w Ć..

Po rozpoznaniu wniosku ZUS wydał decyzję z dnia 18 października 2012 roku, w której stwierdził, że M. B. od 1 lipca 2012 roku podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Jako podstawę decyzji wskazał art. 13 ust. 1 lit. b w zw. z art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego / Dz. Urz. UE z 30 kwietnia 2004, nr L 166/1/. Zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia z (...) ustalenie ustawodawstwa słowackiego ma charakter tymczasowy.

O powyższym ZUS w trybie art. 16 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poinformował S. P. pismem z 18 października 2012 roku. Dnia 13 grudnia 2012 roku wpłynęło do ZUS pismo słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, w którym zwrócono się o nadesłanie dokumentów dotyczących umowy o pracę M. B. z (...) s.r.o. w związku z informacją doręczoną 23 października 2012 roku. Kopia umowy została przesłana 21 grudnia 2012 roku. Dnia 4 marca 2013 roku wpłynęło do ZUS pismo S. P. z 20 lutego 2013 roku, w którym poinformowano, że słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie może przyjąć określonego przez ZUS ustawodawstwa właściwego. Powstało podejrzenie obchodzenia przepisów prawnych dotyczących zabezpieczenia społecznego przez (...) s.r.o. Poinformowano także, że zostanie przeprowadzona kontrola mająca na celu ustalenie czy pracownicy rzeczywiście wykonują pracę. W związku z powyższym ZUS pismem z dnia 26 marca 2013 roku poinformował M. B., że jako ustawodawstwo właściwe określa polskie. Pismo zawierało pouczenie, że ubezpieczony ma prawo wnieść o wydanie decyzji administracyjnej. Stosownie do pouczenia M. B. wystąpił z takim wnioskiem pismem z dnia 3 kwietnia 2013 roku. Pismem z dnia 2 września 2013 roku S. P. poinformowała ZUS, że ustaliła, iż praca na terenie Słowacji nie była rzeczywiście wykonywana, a (...) s.r.o. jest firmą (...). W związku z powyższym ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Strony nie kwestionowały, że ubezpieczony zamieszkuje w Polsce.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie akt organu rentowego. Sąd pominął dowód z przesłuchania stron ponieważ obie strony zrzekły się tego dowodu.

Sąd zważył co następuje: odwołanie nie było zasadne.

W sprawie mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego/ Dz.Urz. UE L z 2004r. nr 166, poz.

1/ - dalej określane jako rozporządzenie 883/2004 oraz przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 / Dz. Urz. UE L z 2009r. nr 284, poz. 1/ - dalej określane jako rozporządzenie 987/2009. Rozporządzenie nr 883/2004 reguluje określenie podlegania ustawodawstwu właściwemu w przepisach art. 11-13. W przepisie art. 11 wskazano zasady ogólne, w przepisie art. 12 zasady dotyczące pracowników delegowanych, przepis art. 13 zasady przy jednoczesnym wykonywaniu pracy na terytorium różnych państw. W sprawie niniejszej ubezpieczony wskazuje, że należy zastosować przepis art. 13 rozporządzenia 883/2004 ponieważ równocześnie wykonywał pracę w Słowacji na podstawie umowy o pracę i w Polsce prowadzi działalność gospodarczą. Zgodnie z przepisem art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004 :

Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Tryb określania ustawodawstwa właściwego jest uregulowany w rozporządzeniu nr 987/2009. W przypadku wykonywania pracy w więcej niż jednym państwie członkowskim zastosowanie ma art. 16. Przepis ten jest adresowany do instytucji ubezpieczeniowych i stanowi: art. 16

1. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

2. Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu.

3. Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

4. W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego.

5. Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego.

6. Jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej.

W niniejszej sprawie słowacka i polska instytucja ubezpieczeniowa zastosowały ten przepis. ZUS wydał decyzję z dnia 18 października 2012 roku, w której stwierdził, że M. B. od 1 lipca 2012 roku podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Następnie poinformował S. P. pismem z 18 października 2012 roku o decyzji. Dnia 13 grudnia 2012 roku wpłynęło do ZUS pismo słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, w którym zwrócono się o nadesłanie dokumentów dotyczących umowy o pracę M. B. z (...) s.r.o. w związku z informacją doręczoną 23 października 2012 roku. Kopia umowy została przesłana 21 grudnia 2012 roku. Dnia 4 marca 2013 roku wpłynęło do ZUS pismo S. P. z 20 lutego 2013 roku, w którym poinformowano, że słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie może przyjąć określonego przez ZUS ustawodawstwa właściwego. Organ rentowy wskazał, że zastosowany został przepis art. 16 ust. 4 rozporządzenia 987/2009. Aktem wykonawczym jest decyzja nr (...) z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i concyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 / Dz.U. UE. C. z 2010 r. nr 106, poz. 1/.

Zgodnie z pkt 1 b decyzja ustanawia zasady stosowania procedury dialogu i concyliacji, która może być wykorzystywana gdy istnieje rozbieżność opinii między państwami członkowskimi w zakresie ustalenia ustawodawstwa właściwego. W sprawie taka rozbieżność opinii nastąpiła. Zgodnie z pkt 6 decyzji w przypadku wystąpienia jednej z sytuacji, o której mowa w pkt 1, instytucja występująca zwraca się do instytucji wezwanej o niezbędne wyjaśnienia dotyczące jej decyzji. Zgodnie z pkt 9 decyzji w możliwie najkrótszym czasie, najpóźniej w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wniosku, instytucja wezwana informuje instytucję występującą o wyniku przeprowadzonego przez nią dochodzenia. Zgodnie z pkt 11 termin ten może zostać przedłużony. W trybie tych przepisów polska i słowacka instytucja ubezpieczeniowa prowadziły uzgodnienia.

Przepis art. 16 ust.4 rozporządzenia 987/2009 przewiduje konieczność nawiązania kontaktów pomiędzy instytucjami ubezpieczeniowymi państw członkowskich. Zgodnie z decyzją (...) uzgodnienia mogą trwać do 6 miesięcy. Zatem należy przyjąć, że termin 2 miesięcy do złożenia zastrzeżeń do decyzji tymczasowej liczy się od zakończenia uzgodnień. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa oświadczyła, że nie może przyjąć ustawodawstwa słowackiego jako właściwego w piśmie z dnia 20 lutego 2013 roku. W tej sytuacji decyzja z 18 października 2012 roku nie stała się decyzją ostateczną.

S. P. ustaliła, że praca w Słowacji nie była rzeczywiście wykonywana. Opierając się na tym ustaleniu organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję. Zaznaczyć należy, że ZUS ani sąd nie są uprawnione do czynienia ustaleń odmiennych w tym zakresie. Takie stanowisko zajął SN w wyroku z 9 stycznia 2014 roku, I UK 275/13 i w wyroku z 6 czerwca 2013 roku, II UK 333/12. Sąd nie ma kognicji do badania istnienia stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim. Mając powyższe na uwadze sąd nie uwzględnił wniosku o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...) s.r.o. w Ć.

W zaistniałym stanie faktycznym zaskarżona decyzja była prawidłowa i miała oparcie w art. 11 ust 3a rozporządzenia 883/2004. W związku z powyższym odwołanie zostało oddalone na podstawie art. 447¹⁴ § 1 k.p.c. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek